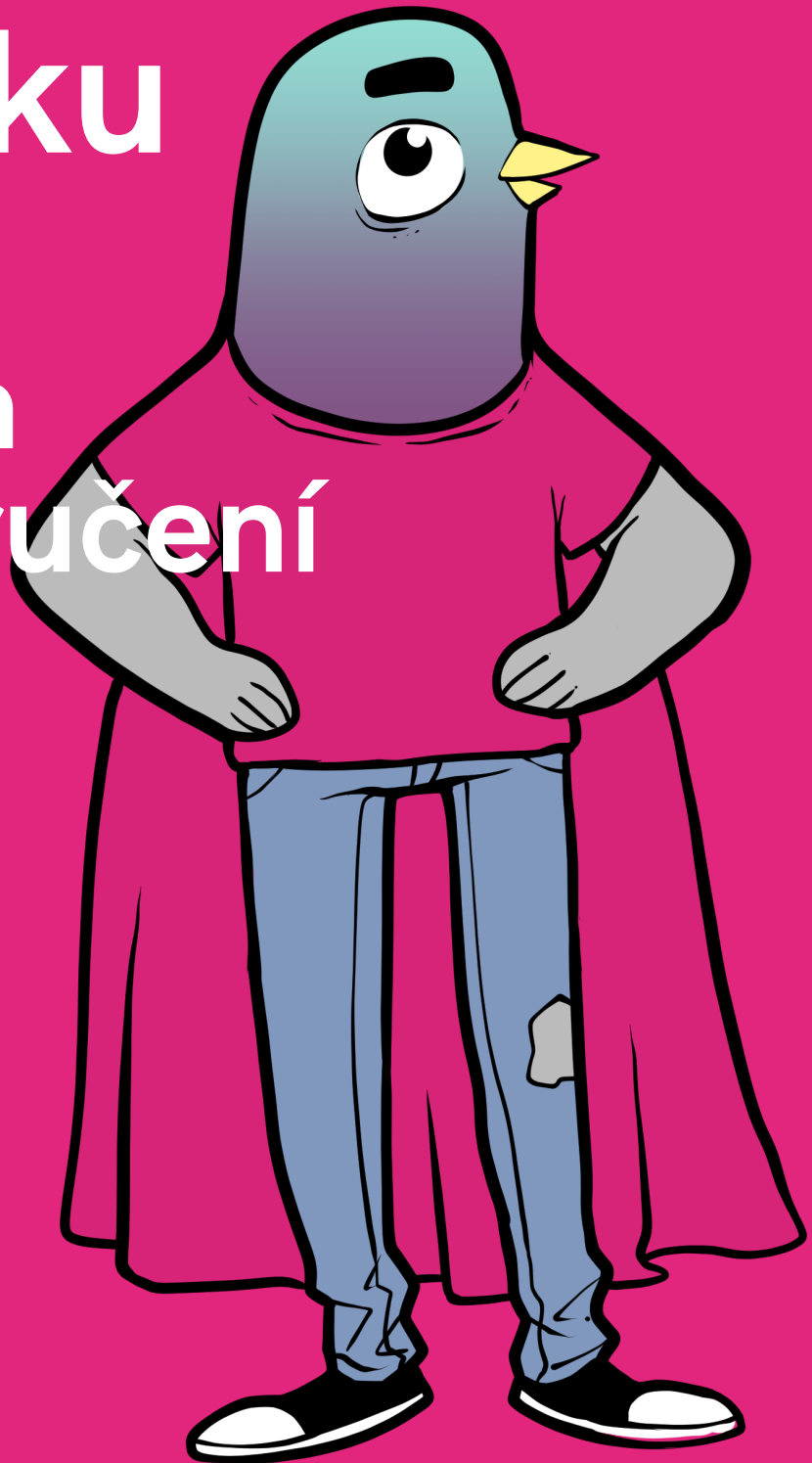

Mladí lidé a politika v Česku

Analýza a doporučení

2021

Youth, Speak Up! and Global Shapers Prague Hub

Úvod

YSU! a GS Prague Hub | Mladí lidé a politika v Česku 2021

Českou republiku čekají na podzim velmi důležité parlamentní volby. Volby, které určí podobu české politiky pro období, jehož zásadním úkolem bude postpandemická obnova České republiky. V tomto úsilí by se měli zásadně angažovat také mladí lidé, kteří by měli být v centru českého společenského i politického dění, neboť se bude jednat zejména o jejich budoucnost.

Neblahým důsledkem postupně klesajícího zájmu mladých lidí o politiku je skutečnost, že naše politická scéna tuto skupinu spíše opomíjí a názory či aktivity angažované menšiny často bagatelizuje. Pandemie tento trend ještě posílila. Protipandemická opatření brala jen velmi malý ohled na potřeby mladých, což ještě více posílilo nedůvěru mládeže vůči politickým představitelům a institucím této země.

Spokojenost české společnosti s aktuální politickou situací klesla v červnu 2021 až na alarmujících 12 % (CVVM). Významný podíl na tomto poklesu má i mladá generace. Průzkumy (Česká rada dětí v mládeži) opakovaně upozorňují na to, že mladí lidé vnímají v politice kritický nedostatek témat, jež by pro ně byla relevantní. Stejně průzkumy zároveň akcentují potřebu nových politických tváří, se kterými by se mohli mladí lidé ztotožnit. Smutným faktem, který potvrzuje nastíněnou situaci, je podoba kandidátních listin politických stran pro nadcházející volby. Snad jen některý z proslulých detektivů by na volitelných místech většiny politických stran našel mladé lidi do 29 let.

Fakta

- Téměř 30 let se v Česku postupně snižuje počet mladých lidí (18-29), kteří chodí volit. V tomto věkovém segmentu současně volí jen asi 50 % (Behavio) mladých lidí. To jinými slovy znamená, že cca 700 000 mladých lidí v daném věkovém rozmezí prostě nevolí.
- K volbám chodí cca 5 z 10 lidí do 35 let, z lidí nad 60 let je to ale 7 z 10 (Česká volební studie v procentech, 2017).
- 65 % mladých lidí (ČRD M) je přesvědčeno, že nemohou ovlivnit politická rozhodnutí, nerozumí politice, a i kdyby se do politiky dostali, nikdo by neposlouchal jejich názor.

Úvod

YSU! a GS Prague Hub | Mladí lidé a politika v Česku 2021

Z výše uvedeného vyplývá jeden zásadní problém - v České republice se nachází politicky frustrovaná mladá generace. Zajímá-li nás tedy budoucnost české politiky, musíme dlouhodobě věnovat zvýšenou pozornost přesně tomuto problému, který musíme okamžitě napravit. I kvůli tomu vytvořila organizace Youth, Speak Up! ve spolupráci s mladou sekci Světového ekonomického fóra (World Economic Forum) - Global Shapers, Prague, a odborníky z akademické sféry i praxe analýzu a související sérii doporučení, která by mohla pomoci problém s politickou frustrací mladých lidí vyřešit. Tento dokument byl též poskytnut Světovému ekonomickému fóru při vytváření tzv. Plánu obnovy (Davos Lab: Youth Recovery Plan, 2021), který pomáhali tvořit Global Shapers po celém světě.

Uznání potřeby intenzivnějšího začlenění mladé generace do politiky je velkou výzvou pro politický systém nejen u nás. Mladí lidé by měli být, ba dokonce musí být součástí utváření politiky všude ve světě. Při vytváření tohoto dokumentu jsme tak čerpali z národních i mezinárodních zkušeností obou platforem, a přestože je primárně určen pro českou politickou scénu, může posloužit i jako inspirace pro zahraničí.

Pokud si tento dokument najde cestu do rukou někoho, kdo může jakkoliv přispět k řešení tohoto problému, prosíme Vás, uvědomte si, že mladá generace musí být součástí rozhodování o budoucnosti. Domníváme se, že je naší povinností dělat více pro to, aby pohledy mladých na svět i jejich vize o jeho směřování byly zahrnuty do aktuální i budoucí politiky.

Jaký byl proces vzniku našich doporučení?

- Dali jsme dohromady konkrétní příklady aktivního zapojení mladých lidí do politiky, které by si podle našeho názoru zasloužily větší pozornost a podporu.
- Inspirovali jsme se příklady dobré praxe zapojení mladých lidí do politiky v sousedních státech.
- Vytvořili jsme sérii deseti doporučení.

Obsah

YSU! a GS Prague Hub | Mladí lidé a politika v Česku 2021

Vytváření bezpečného prostoru pro vstup do politiky

1

Centrum pro společenské inovace – otevřená laboratoř

2

Akademie pro mladé politické lídry

3

Nábor politických stran potřebuje upgrade

4

Zastoupení mladých lidí na kandidátkách a rovné příležitosti

5

I národnostní menšiny patří do politiky

6

Stranická databáze mladých členů

7

Naléhavá potřeba upgradu občanské výchovy

8

I vláda a ministerstva musí systematicky zohledňovat zájmy mladých

9

Víš, že i tohle znamená dělat politiku?

10

**Vytváření bezpečného
prostoru pro vstup
do politiky**

1

Vytváření bezpečného prostoru pro vstup do politiky

YSU! a GS Prague Hub | Mladí lidé a politika v Česku 2021

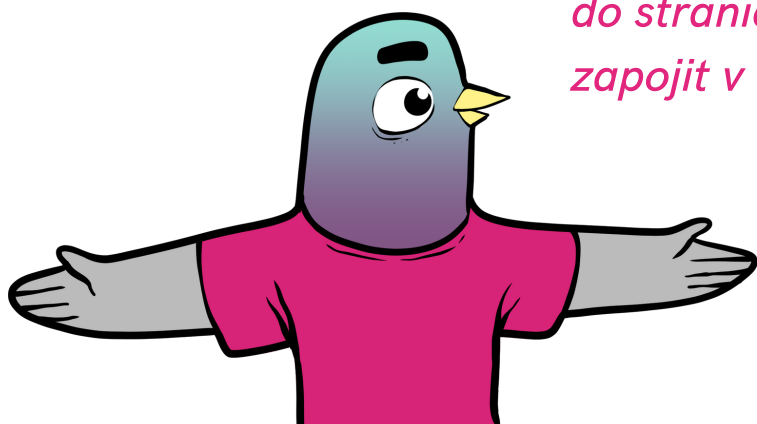
Co se týče mladých Čechů a jejich postojů k politice a politické participaci, dle průzkumu „Mladí lidé ve střední Evropě 2020, NDI“ existuje několik aktivit, do kterých se alespoň část mladých lidí zapojuje.

Mezi takové aktivity patří: podepsání petice, účast na protestních akcích či demonstracích, sdílení politického názoru na sociálních sítích či dobrovolné činnosti v rámci různých nevládních organizací.

Naopak jakousi “no go” zónou je pro mladou generaci stranictví. Členství v politické straně, ať už nyní či v budoucnu, je mezi mladými zdaleka nejméně lákavou možností zapojení se do veřejného života (81 % mladých se nikdy nezapojilo, a ani se neplánuje zapojit v budoucnu, 12 % se nezapojilo, ale jsou ochotni o tom do budoucna přemýšlet, 3 % se nějakým způsobem ve stranické politice angažuje, zbylá 4 % nejsou definována, tentýž průzkum viz výše).

Mladý člověk si často ani neumí představit, že by vůbec mohl vstoupit do politické strany a vyšplhat ve stranickém žebříčku dost vysoko na to, aby mohl vyjádřit své myšlenky a dále je prosazovat. Svou roli v tom hrají často zastaralé stranické struktury. Je známo, že proces prostupování stranickou strukturou je obvykle dlouhý a pomalý. To pro dynamicky laděné mladé lidi prostě není atraktivní.

81 % mladých se nikdy nezapojilo do stranictví, a ani se neplánuje zapojit v budoucnu.

1

Naše doporučení

YSU! a GS Prague Hub | Mladí lidé a politika v Česku 2021

Jak tedy dostat do politiky více mladých lidí, když se vstup do politické strany jeví jako bariéra v prosazování jejich idejí?

Doporučujeme vytvoření bezpečného prostoru pro vstup do politiky. Konkrétně by mělo dojít ke zřízení diskusní platformy, která sdružuje aktivní mladé lidi bez ohledu na stranický dres.

Platforma má za cíl propojovat mladé lidi, kteří se ještě pro vstup do politických stran nerozhodli, s těmi, kteří se v politice již pohybují. Diskuse mladých zájemců o politiku s mladými politiky mohou vést k vzájemné inspiraci, k myšlenkovému obohacení, či dokonce spolupráci. V takovém prostředí může dojít k proměně nápadů v reálnou politickou akci i k rozhodnutí přímo se politicky angažovat.

Účelem platformy však není přesvědčovat či nutit lidi ke vstupu do politických stran. Tím, že je určena pro mladé lidi, se má docílit toho, aby se při politických diskusích necítili nepatříčně už jen z toho důvodu, že jsou zkrátka nejmladší u stolu a ještě v menšině. Využít je možné např. diskusní metody deliberace, v níž se účastníci snaží své postoje zdůvodnit a umožnit ostatním, aby je pochopili a zvážili.

Organizátoři diskusí (jedním z takových organizátorů je YSU!, viz níže) přicházejí s tématy, která jsou (dle dostupných průzkumů) relevantní pro mladé. Na základě výběru témat jsou k diskuzím zváni odborníci i mladí politici, kteří řeší dané problematiky na různých (i těch nejvyšších) úrovních. Platforma je vedena nezávislými moderátory, kteří účastníkům dávají rovné příležitosti se vyjádřit. Účastníci se tak mají možnost setkat nejen s názory vlastní sociální bubliny, ale i s názory odlišnými, učí se argumentovat a vytvářet společná (konsensuální) rozhodnutí, která pak mohou společně prosazovat.

Jinými slovy je tato platforma křižovatkou vedoucí buď k politickým stranám nebo obecně k práci pro občanskou společnost.

1

Příklad z praxe

YSU! a GS Prague Hub | Mladí lidé a politika v Česku 2021

Organizace Youth, Speak Up! spustila experiment, během kterého její organizátoři zadali aktivním mladým lidem napříč obory (podnikání, akademická sféra, věda, neziskový sektor, ...) vytvoření vlastní politické agendy pro 21. století (agenda nese název „21 bodů pro 21. století“).

S touto agendou získali podporu sedmi mládežnických organizací parlamentních politických stran a společně zahájili činnost pracovních skupin na půdě Poslanecké sněmovny. Pracovní skupiny (na témata: životní prostředí, věda, digitalizace a duševní zdraví) jsou vedeny lidmi, kteří agendu vytvořili, tedy mladými experty bez politické příslušnosti.

Účastníci pracovních skupin jsou mladí lidé, kteří se zajímají o daná témata, členové mládežnických politických organizací, poslanci, zástupci univerzit a mnoha apolitických mládežnických organizací. Platforma je otevřená pro nové nápady a diskutuje se v ní o předem dané agendě z různých úhlů pohledu. Rozhodování je konsensuální.

Po dvou letech od založení platformy lze říct, že tento styl práce s mladými lidmi funguje a má rozhodně potenciál pro svůj další vývoj. Mladí lidé dokážou spolupracovat a posouvat agendu vpřed. V průběhu své činnosti se organizace YSU! stala svědkem toho, jak se mladí lidé původně bez politické afiliace zapojili do aktivit některé z politických stran. Právě díky zkušenosti v rámci platformy YSU!.

YSU! tak svými aktivitami pomáhá formovat budoucí generaci politiků s cílem podporovat otevřenější a konstruktivní dialog.

Tento bod vychází z diskuse mezi Janou Soukupovou, zakladatelkou Youth, Speak Up!, dalšími zástupci organizace a členy Global Shapers, Prague.

**Centrum
pro společenské
inovace
-
otevřená laboratoř**

2

Centrum pro společenské inovace – otevřená laboratoř

YSU! a GS Prague Hub | Mladí lidé a politika v Česku 2021

Nápady by neměly zapadnout! Ideální pak je, když se dobré nápady dostanou ke správným lidem. Jsme si však vědomi toho, že námi navrhovaná řešení jsou skutečně jen nápadem a jednou z možností, jak zlepšit angažovanost mladých lidí v demokratických procesech.

Jsme toho názoru, že by mělo vzniknout centrum pro společenské inovace, v jehož rámci by se nápady diskutovaly, testovaly a posléze formulovaly do podoby konkrétních vylepšení systému. Cílem Youth, Speak Up! je postupně růst a transformovat se v takové centrum.

Naše doporučení

Jak by takové centrum mělo fungovat? Prakticky by se jednalo o určitý inkubátor nápadů, který by měl dodržovat následující zásady: fungování na základě participační metody otevřené společenské inovace – centrum zajišťuje možnost široké účasti mladých lidí (otevřené), je navrženo k řešení společensko-politických výzev (společenské), přistupuje k výzvám pomocí nových řešení (inovace).

Cílem je nacházet neotřelé nápady, konzultovat je s mentory a odborníky, testovat je a hledat způsoby, jak je zafinancovat a implementovat.

Mluvíme-li o nápadech, na místě jsou ty, které zvyšují aktivní účast mladých lidí a dalších nedostatečně zastoupených skupin společnosti v politických a demokratických procesech. Centrum by mělo být financované z veřejných i soukromých zdrojů a mělo by spolupracovat s širokou škálou partnerů – univerzitami, středními školami, veřejnými institucemi, neziskovými organizacemi apod.

2

Centrum pro společenské inovace – otevřená laboratoř

YSU! a GS Prague Hub | Mladí lidé a politika v Česku 2021

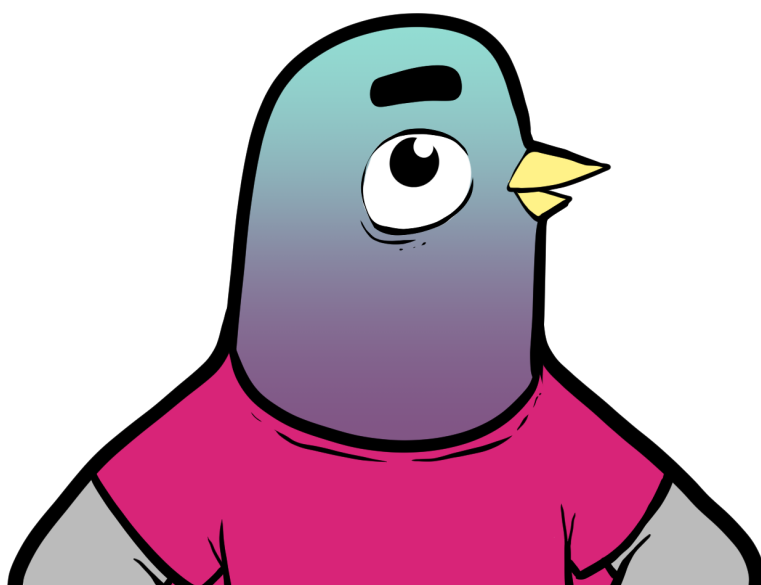
Tímto dokumentem prostupuje jedno – mladí lidé jsou málo motivováni k účasti ve veřejném prostoru. Proto věříme, že vznik centra, které podporuje, financuje a propaguje společenské inovace, by mohl pomoci situaci změnit.

Nabízíme řešení problémů směrem zdola nahoru s širokou účastí mladých. Existuje mnoho dobrých nápadů, ale jen velmi málo jich je realizováno. Pojdme to změnit!

Příklad z praxe

Německý projekt Společně od roku 2015 podpořil již více než 1 000 společenských inovací. Například jejich program UNMUTE NOW si klade za cíl posílit účast mladých lidí v německých spolkových volbách na podzim 2021. Program funguje na základě otevřených sociálních inovací a od května 2021 realizuje 25 vybraných iniciativ, které po dobu čtyř měsíců podporují prostřednictvím finančních prostředků a mentoringu.

Diskuse Youth, Speak Up! a Global Shapers, Prague, vedená Julianem Stöckle – politickým koordinátorem organizace European Horizons.

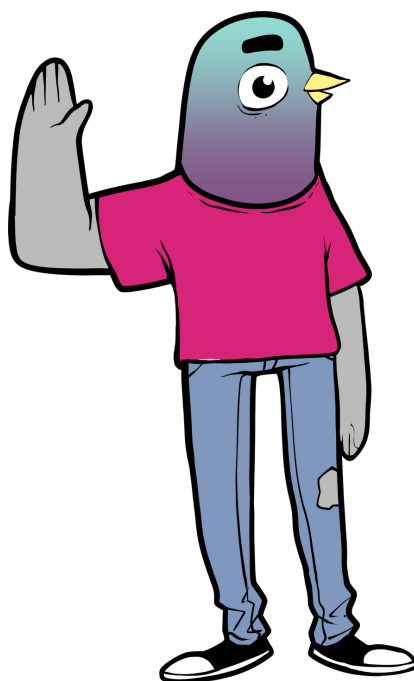
A large, white, stylized number '3' is centered on the page. The text is overlaid on this number.

**Akademie
pro mladé politické
lídry**

3

Akademie pro mladé politické lídry

YSU! a GS Prague Hub | Mladí lidé a politika v Česku 2021

Stát se politikem není pro mladého člověka standardní profesní dráhou. Ani politologické vzdělání, ani práce pro politickou stranu navíc neznamena, že má automaticky mladý člověk rezervované místo v místním zastupitelstvu nebo v jednacím sále Poslanecké sněmovny.

Často je cesta na volitelná místa kandidátní listiny velmi dlouhá, kolikrát i s velmi nejasným koncem. Z těchto důvodů mohou být politici vnímáni jako lidé, kteří si místo na kandidátní listině vyseděli na stranických schůzích. Pro mladého, energického člověka to není příliš lákavá představa. Otázkou tedy je, jak se v takovém prostředí může prosadit mladý a akční politický lídr?

3

Naše doporučení

YSU! a GS Prague Hub | Mladí lidé a politika v Česku 2021

Doporučujeme politickým stranám, aby vytvořily vlastní akademie pro mladé lídry, kde by svým mladším členům poskytovaly potřebnou pozornost a školení. Mladí členové by tak měli možnost stranám ukázat svůj potenciál. Strany by jim mohly nabídnout prostor růst a potenciálně motivovat další mladé lidi, aby se o politiku začali více zajímat. Doporučujeme založit politické akademie nejen na celostátní úrovni, ale také na úrovni regionální.

Součástí regionálních akademií by mohly být také „mikrostáže“ středoškolských studentů v místních zastupitelských orgánech. Účast mladých na regionálních aktivitách stran může být vhodným odrazovým můstkem pro jejich větší politickou angažovanost, neboť mohou relativně rychle vidět výsledek své činnosti, který se navíc vztahuje k místu, které dobře znají a kde žijí.

Dále doporučujeme implementovat akademii pro mladé lídry i na vládní úrovni. Existují skvělé programy mezinárodních organizací, jako je např. program Delegátů OSN pro mládež v rámci OSN. Tento program funguje velmi dobře a jeho členové jsou jak v Global Shapers, tak i v Youth, Speak Up!. Bylo prokázáno, že tento program pomáhá mladým lidem najít si cestu do globálního veřejného prostoru.

Měli bychom se tedy inspirovat a vytvořit program, který by nám pomohl cíleně rozvíjet mladé politické talenty v potřebných znalostech i na národní úrovni. Vládní akademie pro začínající politiky by samozřejmě musela být zřízena nadstranicky, aby odrážela širokou škálu českého politického spektra a nebyla přizpůsobena konkrétním politickým preferencím nebo ideologiím. Dalším zásadním aspektem, který je třeba vzít v úvahu, je inkluze. Pro národní i lokální politiku je bezesporu kontraproduktivní poskytovat tyto příležitosti pouze elitním studentům či, jak je v Čechách zvykem, „známým“. Jsme přesvědčeni, že pokud by tato akademie pro budoucí politiky byla navržena transparentně, inkluzivně a otevřeně, mohla by uspět ve věci vyvolávání zájmu a motivace mládeže vstoupit do politiky.

Diskuze Youth, Speak Up! a Global Shapers, Prague, vedená Barborou Kvasničkovou, delegátkou OSN pro mládež, se zástupci Youth, Speak Up!.

4
**Nábor politických
stran potřebuje
upgrade**

4

Nábor politických stran potřebuje upgrade

YSU! a GS Prague Hub | Mladí lidé a politika v Česku 2021

Když jsme diskutovali o procesu vstupu do politických stran, zjistili jsme, že v mnoha politických stranách jsou přátelské vazby a osobní doporučení velmi důležitým předpokladem pro vstup do strany a získání vysokých stranických pozic.

Pozice ve straně jsou tak často obsazovány na doporučení nebo důvěryhodnými členy, kteří jsou většinou generačně blízko stranickému vedení. Jde tedy o velice uzavřenou skupinu lidí, kde nejsou mladí lidé dostatečně zastoupení. Tato diskvalifikace mladších lidí se však netýká jen samotného členství, ale také placených stranických pozic a míst v expertních týmech.

Celý systém vstupu do politických stran i obsazování pracovních pozic uvnitř stran se proto jeví dosti neprostopupně a netransparentně. Politické strany by měly zveřejňovat pobídky pro mladé lidi, aby byli mladí ve své snaze zapojovat se do stran aktivně podpořeni. Stranické vedení by mělo zajistit transparentnost vstupu a členství, posuzování i přidělování expertních míst a placených stranických pozic. Nemluvě o tom, že posílání papírových přihlášek v 21. století už fakt není cool.

4

Naše doporučení

YSU! a GS Prague Hub | Mladí lidé a politika v Česku 2021

Pokud strany chtějí zapojit více mladých lidí, doporučujeme, aby začaly využívat profesionální hiringové platformy, jakými jsou LinkedIn či další portály zaměřené na zaměstnání (např. www.jobs.cz). Měly by zde rovněž propagovat členství i transparentní pracovní nabídky – ať už na expertní pozice či pozice v rámci back office týmů. Tyto nabídky by měly zahrnovat reálnou náplň práce, očekávání i možnosti, které strany nabízejí.

To souvisí také s digitalizací celého procesu vstupování do politických stran – tedy se členstvím. Ve 21. století by měl již existovat digitální způsob, jak se stranou navázat spoluprací. Strany by také měly poskytnout dostatek praktických informací o tom, co to znamená stát se členkou/členem: jaké vlastnosti by kandidát/kandidátka měli mít, jaké jsou povinnosti členů, jaký je seznam možných činností, časové požadavky, co můžete od práce pro stranu očekávat atd.

Diskuse Youth, Speak Up! a Global Shapers, Prague, vedená Terezou Harazimovou, specialistkou v oblasti kariérního růstu působící ve startupu Kareer (kariérní centrum budoucnosti, které staví na principech umělé inteligence).

**Zastoupení
mladých lidí
na kandidátkách
a rovné příležitosti**

5

Zastoupení mladých lidí na kandidátkách a rovné příležitosti

YSU! a GS Prague Hub | Mladí lidé a politika v Česku 2021

Mladí lidé se obecně velmi rychle učí a jsou inovativní, čímž často dohánějí nedostatek životních zkušeností. Ať už se bavíme o soukromé, vědecké či neziskové sféře, všude mají o mladé lidi zájem právě pro jejich neotřelé a svěží pohledy na rozličné problémy.

V politice to však neplatí. Znamená to snad, že politika mladé lidi, kteří přemýšlejí tzv. „out of the box“, nepotřebuje? Touto otázkou opět míříme na politické strany.

Když ale mluvíme o zastoupení mladých lidí v politice, je třeba věnovat zvláštní pozornost ženám, které jsou v ní stále velmi nedostatečně zastoupeny. Přitom právě ženy mohou svou přítomností současnou politiku obohatit a vnitřně proměňovat.

Ženský a mužský pohled musí být vyvážený, protože právě tehdy bude lépe odpovídat populačnímu poměru voliček a voličů. Ženy nesmí být kvůli svým genderově specifickým rolím (např. matka) zbaveny možnosti podílet se na politickém životě, řízení a rozhodování.

Fakta

- Ženy musí v politice překonat více překážek než muži.
- 36 % respondentů průzkumu přisuzuje politickou aktivitu výhradně mužům, pouze 2 % výhradně ženám.
- „Pokud jsem to dokázala já, dokážou to i ostatní ženy. Není třeba je uměle podporovat,“ slyšíme z úst celé řady současných političek. Solidarita žen v politice se často blíží nule. V sociologii se tento jev označuje za syndrom včelí královny, političky se na ostatní ženy dívají jako na konkurentky a nemají zájem usnadnit jim cestu či uznat existenci konkrétních překážek.
- Kdo bude zvolen či nezvolen nezávisí v plném rozsahu na voličích, ale na rozhodovacích orgánech politických stran. Což je prostředí převážně ovládané muži. Ti tedy většinou rozhodují o tom, kdo bude a nebude na kandidátních listinách a na jakém místě.
- V ideálním případě by o umístění na kandidátkách měly rozhodovat schopnosti a vykonaná práce uchazeče nebo uchazečky, nikoli to, kdo s kým chodí na golf, pivo či do sauny. Ženy často do těchto pánských klubů nemají vstupní kartu.
- Mezi vědeckou komunitou panuje naprostá shoda ohledně faktu, že týmy složené z obou pohlaví jsou prokazatelně inovativnější, kreativnější a pracují efektivněji.
- Země, které mají vyvážené zastoupení mužů a žen v rozhodovacích procesech, mají navíc prokazatelně nižší míru korupce.

5

Zastoupení mladých lidí na kandidátkách a rovné příležitosti

YSU! a GS Prague Hub | Mladí lidé a politika v Česku 2021

Příklad z praxe

9. února 1920 získaly ženy v Československu volební právo. V té době bylo do Národního shromáždění zvoleno 4,4 % žen. Za 100 let se jejich podíl v dolní komoře parlamentu (Poslanecké sněmovně) zvýšil pouze 5krát. Při současném tempu se rovného zastoupení mužů a žen v této instituci dočkáme až kolem roku 2069. Chceme opravdu tak dlouho čekat?

Naše doporučení

Politické strany by měly mladým lidem ukázat, že pro ně v politice existuje prostor. Měly by se zasadit o to, aby v expertních týmech i na volitelných místech na kandidátních listinách byli mladí lidé. Ti si totiž nezaslouží, aby je politické strany braly pouze jako levné nádeníky najímané zejména před volbami na roznos předvolebních letáků. Mladí se musí stát respektovanými členy týmu!

Doporučujeme proto, aby se politické strany v rámci svých interních předpisů zavázaly k přidělování volitelných pozic pro mladé lidi. Mladí lidé by tak dostali jistotu, že mají skutečnou šanci kandidovat a být zvoleni. Věděli by tedy, že existuje reálná šance někam to dotáhnout a že nebudou dělat jen pomocné práce.

Automaticky by se tak do centra pozornosti dostali mladí lídři politických stran. Výraznější (a zasloužená) pozornost by se též obrátila na mládežnické organizace politických stran. Pokud se strana k tomuto kroku rozhodne, prosíme, aby se snažila být v rámci přidělovaných pozic co nejvíce inkluzivní - myslete na mladé ženy v politice! Mohou být pro zdravé politické klima velmi cenné.

Diskuse Youth, Speak Up! a Global Shapers, Prague, vedená Dominikou Vondráčkovou, bývalou manažerkou organizace Fórum 2000, která se zajímá o téma žen v rozhodovacích pozicích.

**I národnostní
menšiny patří
do politiky**

6

I národnostní menšiny patří do politiky

YSU! a GS Prague Hub | Mladí lidé a politika v Česku 2021

Pro dobře fungující společnost je podpora inkluze politické reprezentace menšin velmi důležitá. K takové politické inkluzi však v českém prostředí příliš nedochází. K tomuto zjištění jsme došli na základě debat s představiteli Rady vlády pro romské záležitosti. Domníváme se, že se to však netýká jen této dominantní národnostní menšiny.

Naše doporučení

Politici představitelé by měli zvážit snazší přístup k politice pro národnostní menšiny. Hovoříme-li o začlenění mladých příslušníků národnostních menšin do české politiky, je před námi ještě hodně práce. Doporučujeme začít vytvořením pracovní skupiny Rady vlády pro zapojení mladých zástupců národnostních menšin do politické činnosti. Toto vidíme jako efektivní způsob, jak přenést podněty k řešení tematik mladých příslušníků národnostních menšin do nejvyšších pater politiky.

Mají-li mladí příslušníci národnostních menšin projevit o politiku zájem, musí cítit, že mají v politice také nějaké zázemí. Proto též akcentujeme nutnost otevření zákonné úpravy ochrany participace znevýhodněných skupin na politickém dění – tím máme na mysli například nerozpuštělné poradní orgány vlády se silným mandátem a statutem. Naším dalším doporučením je posílit komunitní práci s mladými příslušníky menšin. Je důležité začlenit politické vzdělávání do osnov sociální práce a neformálního vzdělávání. I to pomůže zajistit, aby mladí získali kompetence, které jsou nezbytné pro aktivní účast v politice.

Politické strany by navíc měly motivovat mladé zástupce menšin, aby vstoupili do stranických struktur a expertních týmů stran. Je důležité, aby i mladí příslušníci menšin měli příležitost ve stranách prosazovat témata, která jsou pro ně důležitá. Zdůrazňujeme také, že by se strany měly zasadit o zahrnutí mladých zástupců menšin na kandidátní listiny (po vzoru bodu 5).

Diskuse Global Shapers, Prague, se Simonem Slaninou, členem Rady vlády pro romské záležitosti a zástupci Youth, Speak Up!

**Stranická databáze
mladých členů**

7

Stranická databáze mladých členů

YSU! a GS Prague Hub | Mladí lidé a politika v Česku 2021

Z řady rozhovorů s mladými politickými představiteli vyplývá, že se často cítí být staršími straníky přehlíženi. Ti vlastně nemají ani jasnou představu o tom, „jaké mladé vlastně ve straně máme“, jaké jsou jejich kvality, dovednosti a specializace. Jejich potenciál tedy není využíván.

Naše doporučení

Politickým stranám doporučujeme vytvořit databázi mladých lidí, kteří by měli zájem hrát aktivní roli ve stranických strukturách, či dokonce ve volbách. Tato databáze může stranám poskytovat profily mladých lidí – hard skills i soft skills (doporučujeme koordinovat s profesionálními personalisty). Takováto databáze pomůže s přehledem o mladých talentech v jednotlivých městech či obcích jak regionálním stranickým buňkám, tak celostátnímu vedení. Na mladé s bydlištěm mimo hlavní město se zkrátka příliš nedbá. Potenciální mladé politické talenty jsou tak odkázány na (ne)podporu místních buněk.

Diskuse Youth, Speak Up! a Global Shapers, Prague, vedená Terezou Harazímovou, specialistkou v oblasti kariérního růstu působící ve startupu Kareer (kariérní centrum budoucnosti, které staví na principech umělé inteligence).

**Naléhavá potřeba
upgradu občanské
výchovy**

8

Naléhavá potřeba upgradu občanské výchovy

YSU! a GS Prague Hub | Mladí lidé a politika v Česku 2021

Do této chvíle jsme mluvili zejména o tom, jak by se měla reformovat politická sféra, aby byla více otevřena mladým lidem. Naše zjištění však také ukazují, že zapojení většího množství mladých lidí do politiky vyžaduje kvalitní občanské vzdělávání ve školách. Věříme, že klíčem k dlouhodobě fungující demokracii je přehodnotit, jak mladé lidi učíme nejen o demokracii, ale také demokracii – jak je učíme demokraticky žít. Je třeba, aby si mladí lidé skutečně uvědomili, že svoboda a demokracie není jen souhrn toho, co mohou, ale také úkol a zodpovědnost. S tím souvisí téma křehkosti demokracie. Málokoho by ještě nedávno napadlo, že rozvášněný dav příznivců bývalého amerického prezidenta Donalda Trumpa může vzít útokem „baštu světové demokracie“ – washingtonský Kapitol. Křehkost demokracie je zabudována v samotné její podstatě. Demokracii je proto nutné se učit a je třeba ji hájit jako významný pilíř evropské identity. V tomto úsilí hrají významnou roli vzdělávací instituce. Také na jejich bedrech leží velká část nelehkého úkolu probudit zájem mladých o politiku.

Je však smutnou realitou českých škol, že se celá řada vyučujících debatám o politických tématech se svými žáky či studenty stále vyhýbá. I proto zůstává politické vzdělávání v České republice velmi citlivým tématem. Musíme však tento problém překonat. Když se vrátíme na začátek tohoto dokumentu, uvidíme, že fakta mluví jasně. Mladí lidé nevnímají volby a politickou participaci jako něco důležitého, což nahrává politickým extrémům všeho druhu.

Příklad z praxe

Odposlechnuto v ředitelně: Občanku může učit jako vedlejšák třeba náš tělocvikář. Zaplaťme si raději španělštináře, ať rozšíříme nabídku jazyků. Budeme pro rodiče atraktivnější.

Diskuse Youth, Speak Up! s Dr. Františkem Štěchem, vědecký pracovník a vysokoškolský pedagog, a zástupci Global Shapers, Prague.

**I vláda a ministerstva
musí systematicky
zohledňovat zájmy
mladých**

9

I vláda a ministerstva musí systematicky zohledňovat zájmy mladých

YSU! a GS Prague Hub | Mladí lidé a politika v Česku 2021

Témata týkající se dětí a mladých lidí jsou obecně vysoce průřezová z pohledu českého systému státní správy. Vycházíme-li z předpokladu, že mladí lidé by měli mít možnost podílet se na rozhodování o jejich budoucnosti, tak je třeba, aby na jednotlivých ministerstvech existovali „styční důstojníci“, kteří by odborně problémům rozuměli a zároveň měli patřičné kompetence k tomu, aby je pomáhali řešit. Tyto osoby by se aktivně účastnily jednání resortů a hájily tam zájmy, potřeby a hlas mladých lidí.

Na ministerstvech totiž není nikdo, kdo by systematicky a komplexně řešil problematiku mladých lidí napříč jednotlivými agendami a také pomáhal mladým lidem se do tvorby veřejných politik zapojovat tak, aby byly reálně zohledňovány jejich zájmy.

Příklad z praxe

Od roku 2013 funguje podobná struktura/pozice na úrovni OSN v podobě kancléře UN Youth Envoy. Tento zmocněnec OSN pro mládež podléhá přímo generálnímu sekretáři OSN a usiluje o integraci a posilování agend mladých do OSN. V OSN je tato pozice obsazována také aktivními mladými lidmi, kteří již něco dokázali vlastní aktivitou pro mládež. Podobně také Evropská unie, respektive její členské státy se ve své nové strategii pro mládež na léta 2019 až 2027 rozhodly, že zřídí podobný orgán na úrovni Evropské komise, konkrétně tzv. koordinátora EU pro mládež. Úkolem tohoto koordinátora má být právě propojování evropských agend s dopadem na mládež (především naplňování vytýčených 11 evropských cílů v oblasti mládeže).

V Česku přijímala vláda tzv. Koncepce podpory mládeže a následně úkolovala různá ministerstva, aby se na plnění podílela. Poslední Koncepce podpory mládeže však byla vydána na léta 2014 až 2020 a od roku 2021 neexistuje na úrovni českého státu jasná vize, jak agendy s dopadem na mladé lidi koordinovaně řídit. Zejména v době postcovidové, kdy pandemie značně ovlivnila životy mladých lidí, by větší koordinace a akceschopnost státu vůči mladé generaci byla žádoucí a mohla by alespoň napomoci zvyšovat velmi nízkou důvěru mladých v politiku a většinu státních institucí.

9

Naše doporučení

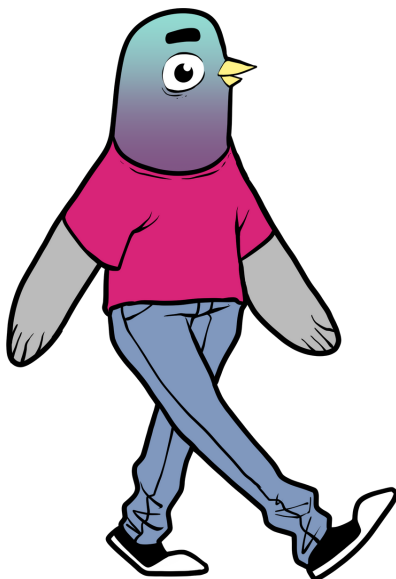
YSU! a GS Prague Hub | Mladí lidé a politika v Česku 2021

Ministerstva a státní agentury či fondy, které řeší problematiku s přímým dopadem na mladé lidi (zejména MŠMT, MPSV, MMR, MK, MV, MZ, MŽP, SFPI, NSA, FBI:-), ...), by měly mít odborný a apolitický orgán, člověka či skupinu lidí – např. zmocněnce pro mládež, který by dlouhodobě dbal na to, aby zájmy a potřeby mladých lidí byly reflektovány napříč agendami dané instituce.

Pokud však má být tento orgán účinný, měl by mít rozhodovací pravomoci, měl by se aktivně účastnit porad vedení, pomáhat sbírat data a evidenci o dopadech veřejných politik dané instituce na mladé lidi, vyhodnocovat jejich efektivitu a také dbát na to, aby se do daných procesů mohli zapojit sami mladí lidé, např. pomocí dlouhodobějších participačních panelů či konzultací zaměřených přímo na mladé lidi (např. pomocí strukturovaného dialogu s mládeží).

Zmocněnci pro mládež z jednotlivých institucí by se měli také koordinovat napříč aktivitami celého státu, např. na úrovni Rady vlády pro mládež, aby dokázali efektivně koordinovat průřezové agendy jednotlivých institucí a propojovat je s politickou sférou.

Diskuse Youth, Speak Up!. s Janem Husákem - analytikem, národním korespondentem Youth Wiki a koordinátorem Národní pracovní skupiny pro strukturovaný dialog s mládeží v letech 2014 až 2017, a zástupci Global Shapers, Prague.

10

**Víš, že i tohle
znamená dělat
politiku?**

10

Víš, že i tohle znamená dělat politiku?

YSU! a GS Prague Hub | Mladí lidé a politika v Česku 2021

Sdílení názorů na sociálních sítích, psaní článků, podepsání petice, účast na protestu, debata v hospodě o místních i světových novinkách, nošení trička s Václavem Havlem, odmítání jednorázového obalu v kavárně, zveřejnění otevřeného dopisu voleným zástupcům... Část mladých lidí dělá některé z těchto aktivit zcela přirozeně prostě proto, že mají pocit, že se jedná o správnou věc. Většina z nich si však neuvědomuje, že se tyto činy řadí mezi možné způsoby politické činnosti. Politika není jen o účasti na schůzích politických stran, zasedání místních samospráv či parlamentu, ale také o malých aktivizacích v každodenním životě. A to je něco, co by mladí lidé měli lépe pochopit.

I když si mladí lidé ani nemusí uvědomovat, že se chovají politicky, podnikají kroky, které mohou ovlivňovat politická rozhodnutí. Projevují tak živou (ač někdy nepovšimnutou) politickou angažovanost, politickou identitu a potřebu zapojit se do politických aktivit. A právě proto, že je politická angažovanost běžně spojována se stranickou politikou a stranictvím, často jim ani nemusí docházet potenciální dopad jejich aktivit a jejich širší význam.

Naše doporučení

V předchozích bodech jsme vysvětlili potřebu mladých učit se především praxí formulovat své politické cíle a zájmy tak, aby se mohli do politického a veřejného dění zapojovat přirozenou a jim nejbližší cestou. Akcentovali jsme nutnost usnadnění participace mladých v politice na všech úrovních rozhodování jdoucí ruku v ruce s reformou občanského vzdělávání. Tyto nutné systémové změny dále doporučujeme zahrnovat rozsáhlou kampaní (vedenou vládními i nevládními organizacemi), která odkryje širší význam toho, co všechno znamená dělat politiku. Mladí lidé musí začít cítit, že jsou součástí politiky a politika jako taková musí být vnímána mnohem šířeji a otevřeněji, než je tomu doposud. Věříme, že pokud mladí lidé rozpoznají své činy jako politické, bude pro ně snazší překonat propast, která je dělí od jednotlivých politických institucí.

Tento bod vychází z diskuse Youth, Speak Up!, Global Shapers, Prague, a filosofem Leonardem Fiorespino, Ph.D. (hlavní obor: Radikální demokracie a populismus, Tor Vergata University of Rome).

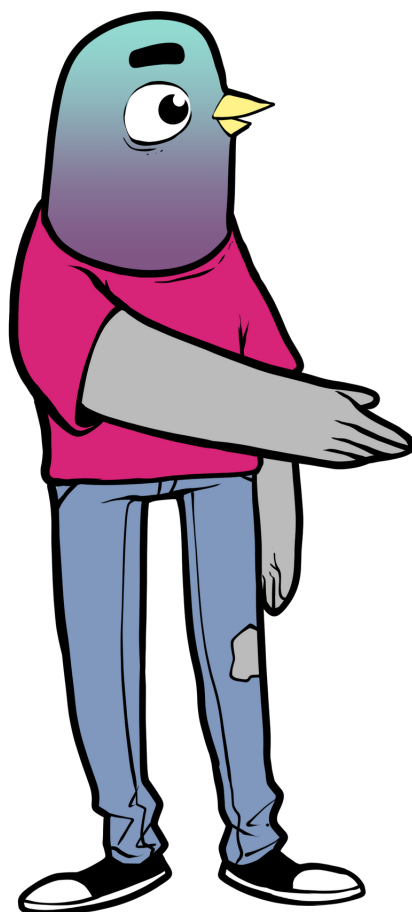
11

A nakonec...

YSU! a GS Prague Hub | Mladí lidé a politika v Česku 2021

Došli jste na konec našeho seznamu doporučení. Vyberte si a pojďme do toho! Pokuste se zamyslet nad důsledky, které může pro domácí politickou scénu znamenat politicky frustrovaná mladá generace.

Pokuste se přehodnotit svůj postoj k inovativním způsobům zapojení mladých do politiky a považujte tento dokument za takovou „inspirativní kuchařku“. :-)

11

A nakonec...

YSU! a GS Prague Hub | Mladí lidé a politika v Česku 2021

Doprovodná kampaň #ruzovyholub

Pro propagaci výše zmíněných bodů byla vytvořena doprovodná kampaň s vizuálem růžového holuba.

- Růžový holub je nová postava na politické scéně.
- Zastupuje mladé publikum, které se ne nutně angažuje v politice napřímo, zároveň však není lhostejné k veřejnému a společenskému dění na české scéně.
- Růžový holub je mladý společenský opeřelec, který rád žije svůj život naplno.
- Vyrostl v otevřeném světě, který je postaven na hodnotách, jako jsou respekt, otevřenost, rovnoprávnost a svoboda.
- Je rozhořčen současnou politickou situací a nechápe, že základní hodnoty v jeho životě nejsou reflektovány napříč společností. Rád by, aby mladší generace dostaly prostor do veřejného dění zasáhnout.
- Je zástupcem mnoha holubů žijících v České republice. Přeneseně tak reprezentuje mladou generaci, která je součástí společnosti, ne vždy je její hlas však slyšet.
- Nastal čas, aby i holub získal svůj hlas a vyzval politické strany, aby umožnily mladým lidem participovat na budoucnosti této země.

Autoři kampaně:

Alien in Bohemia & Karel Procházka ve spolupráci s Youth, Speak Up! a Global Shapers, Prague.

